

# MEVZUAT



## MEVZUAT NEDİR?

Mevzuat, yürürlükteki hukuk kurallarının bütünüdür. Türk mevzuat sistemi yukarıdan aşağıya doğru; Anayasa, Kanun, Tüzük, Yönetmelik ve Tebliğ'den oluşur.

Çalışma mevzuatı ile ilgili olarak ülkemizde bir çok kanun çıkarılmıştır. Bunlar;

- 1- 01.09.1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanunu
- 2- 10.06.2003 tarihli 4857 sayılı İş Kanunu,
- 3- 30.06.2012 tarihli 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunudur.



## KANUN-YÖNETMELİK TANIMLARI

Kanun veya yasa, bir anayasal hukuk sisteminde, yetkili organlarca meydana getirilen hukuk kurallarıdır.



Yönetmelik, bakanlıkların ve kamu tüzel kişilerin kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanması için çıkardıkları hukuk kurallarıdır.



## **İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ YÖNETMELİKLER**

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çerçevesinde bugün itibariyle 40 üzeri yönetmelik bulunmaktadır.

Örneğin,

- Elle Taşıma işleri Yönetmeliği
- Tozla Mücadele Yönetmeliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği
- .....

4857 Sayılı Kanun çerçevesinde hazırlanan bir kısım yönetmeliklerin geçerliliği de devam etmektedir.



## 6331 SAYILI KANUN

Belli istisnalar dışında kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dahil olmak üzere tüm çalışanların faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

### İSTİSNALAR

- a) TSK, Genel Kolluk Kuvvetleri ve MİT faaliyetleri
- b) Afet ve acil yardım birimleri
- c) Ev hizmetleri
- ç) Çalışan istihdam etmeksizin mal ve üretim hizmeti yapanlar.
- d) Hükümlü ve tutuklulara yönelik faaliyetlerde



## KANUNA HIZLI BAKIŞ

- İş Sağlığı ve Güvenliği konusu ilk kez müstakil bir kanunda ele alındı.
- Kamu ve özel sektör ayrımı gözetmeksizin tüm çalışanlar kanun kapsamına alındı.
- Kuralcı bir yaklaőım yerine önleyici yaklaőım esas alındı.
- İşyerleri, yapılan işin niteliğine göre tehlike sınıflarına ayrılıyor.



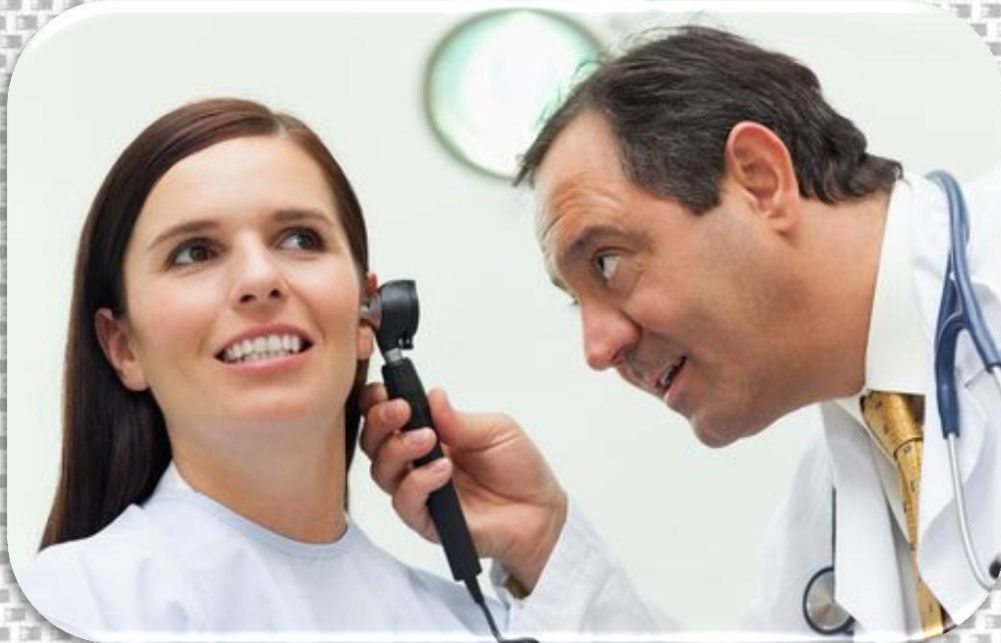
## KANUNA HIZLI BAKIŞ

- Bütün iŐyerlerinde iş g¼venliĐi uzmanı, işyeri hekimi gibi uzman personel g¼rev yapacak
- İŐverenler ortak sağlık ve g¼venlik birimlerinden hizmet alabilecek.
- Devlet, 10'dan az çalıŐanı olan iŐletmelerin iş sağliğı ve g¼venliĐi hizmetleri giderlerini destekleyecek.
- İŞ kazalarını ve meslek hastalıklarını ¼nleme adına ¼nceden risk değerlendirmesi yapılacak.



## KANUNA HIZLI BAKIŞ

- Çalışanlar belli aralıklarla sağlık gözetiminden geçirilecek.
- İŞ kazaları ve meslek hastalıklarının kayıtları daha etkin ve güncel hale getirilecek.





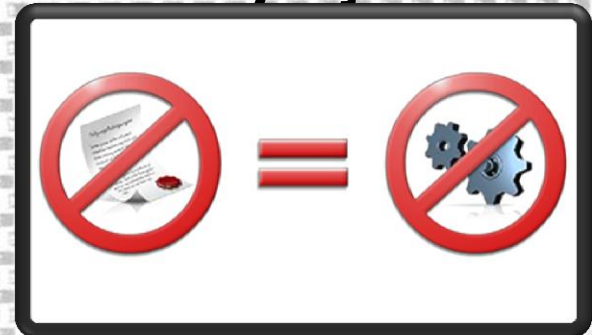
## KANUNA HIZLI BAKIŞ

- Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu tüm iŐyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluŐturulacak.
- iŐyerlerinde acil durum planları hazırlanacak.
- işveren tüm çalıŐanlarını, iş sağlığı ve güvenliği ile çalışma hayatına dair hak ve sorumlulukları hakkında bilgilendirecek.
- Çalışanlar iŐyerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerine aktif katılım sağlayacak.



## KANUNA HIZLI BAKIŞ

- Çalışan, ciddi ve yakın tehlikeyle karşı karşıya kaldığında çalışmaktan kaçınma hakkını kullanabilecek.
- Birden fazla işverenin olduğu yerlerde, iş sağlığı ve güvenliği konusunda koordinasyon sağlanacak.
- Hayati tehlike durumunda işyerlerinin tamamında veya bir bölümünde iş durdurulabilecek.
- Kanunun bazı hükümleri aşamalı olarak hayata geçirilerek yeni durumlara uyum kolaylaşacak.



## KANUNA HIZLI BAKIŞ

- Büyük endüstriyel kaza riski taşıyan işyerleri, güvenlik raporu ve kaza önleme politika belgesi olmadan işe başlayamayacak.
- Kanunun uygulanmasını kolaylaştırmak için, etkin idari yaptırım uygulanacak.



# ÇALIŞANLARIN YASAL HAK VE SORUMLULUKLARI

## A- İŞVERENİN SORUMLULUKLARI

- Denetim ve Gözetim
- Eğitim
- Risk Değerlendirmesi
- İSG Hizmetleri
- Acil Durum Planları
- Yangınla Mücadele
- İlk Yardım ve Tahliye
- Sağlık Gözetimi
- Koordinasyon



## İŞVERENİN SORUMLULUKLARI

- İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.
- Her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.
- İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.
- Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.



## İŞVERENİN SORUMLULUKLARI

- Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.
- Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.
- İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.
- Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez.
- İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.



## İŞVERENİN HAKLARI

- Çalışanlara talimat verme hakkı
- Denetim ve kontrol hakkı
- İş sözleşmesinde ve iç yönetmelikte düzenlenmesi şartıyla disiplin cezası uygulayabilir.



# İŞVERENİN HAKLARI

**İŞVEREN;**

**Çalışanın,**

- İSG alanında yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi,
- İSG ile ilgili sözleşmenin esaslı unsurları hakkında işvereni yanıltması,
- Kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi durumlarında iş sözleşmesinin süresinin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemezsizin haklı nedenle işçinin işine son verebilir.





## ÇALIŞANLARIN GÖREVLERİ

- **DOĞRU ÇALIŞMA** : Kendisinin ve diğerlerinin sağlığını koruyacak biçimde
- **DOĞRU KULLANMA** : Tesisat, Makine, Tezgah, El Aleti, Malzeme, Kişisel Koruyucu
- **TEHLİKE VE RİSKLERİ BİLDİRME**
- **İŞBİRLİĞİ VE KATILIM**



## ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

- Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür.



## ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

Çalışanları, işveren tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır.

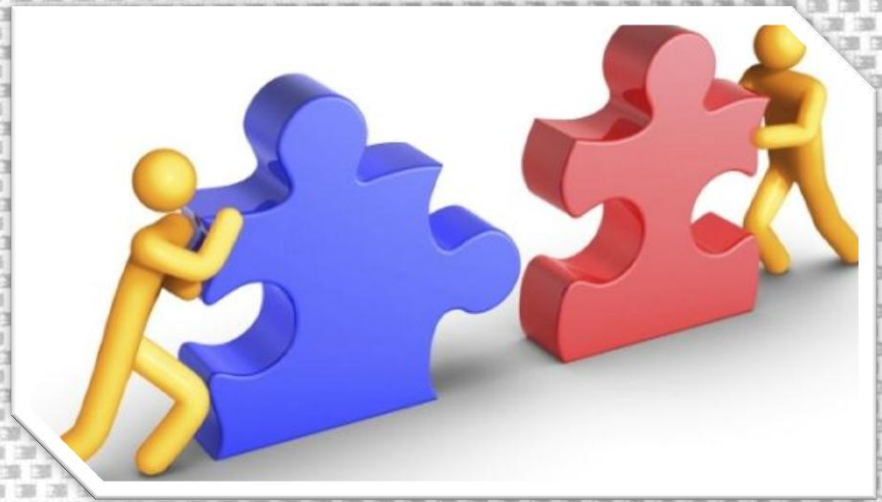
- İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve korum tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek.
- İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.





## ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

- İşyerine, sarhoş veya uyuşturucu madde almış olarak gelmek ve işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmak yasak olduğundan, bu yasağa uymak.
- Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.



## ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

- İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin olarak işçinin görevi ve sorumluluğu; Alınan tedbirlere, iş sağlığı ve güvenliği usullerine ve talimatlarına uymaktır.
- A) Çalışanlar, davranış ve kusurlarından dolayı, kendilerinin ve diğer kişilerin sağlık ve güvenliğinin olumsuz etkilenmemesi için azami dikkati gösterirler ve görevlerini, işveren tarafından kendilerine verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yaparlar.
- B) Çalışanlar, işveren tarafından kendilerine verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda, özellikle;



## ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

- 1) Makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını doğru şekilde kullanmak,
- 2) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve kullanımdan sonra muhafaza edildiği yere geri koymak,
- 3) İş yerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalardaki güvenlik donanımlarını kurallara uygun olarak kullanmak ve bunları keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.



## ÇALIŞANLARIN SORUMLULUKLARI

- 4) İşyerinde sağlık ve güvenlik için ciddi ve ani bir tehlike olduğu kanaatine vardıkları herhangi bir durumla karşılaştıklarında veya koruma tedbirlerinde bir aksaklık ve eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek,
- 5) İşyerinde, sağlık ve güvenliğin korunması için teftişe yetkili makam tarafından belirlenen zorunlulukların yerine getirilmesinde, işverenle veya çalışan temsilcisi ile işbirliği yapmak,
- 6) İşveren tarafından güvenli çalışma ortam ve koşullarının sağlanması ve kendi yaptıkları işlerde sağlık ve güvenlik yönünden risklerin önlenmesinde, işveren veya çalışan temsilcisi ile mevzuat uygulamaları doğrultusunda işbirliği yapmakla yükümlüdürler.



# ÇALIŞANLARIN HAKLARI

- Bilme hakkı,
- Eğitim hakkı,
- Görüş bildirme hakkı,
- Katılma hakkı,
- Seçme ve seçilme hakkı,
- Çalışmama hakkı

